

ondernemen onderwijs onderzoek

VERENIGING VAN LECTOREN

zomereditie 2021

Professional Doctorate

Pagina 03

Verhoging
onderzoekscapaciteiten in
lectoraten

Pagina 06

Onderzoeksondersteuners in
de spotlights

Pagina 09

In gesprek met Anka Mulder

Pagina 10

Werkdruk onder lectoren

Pagina 12

VOORWOORD

Beste leden,

Terwijl ik dit schrijf, schijnt de zon door de ramen van mijn werkkamer. Wat hebben we lang moeten wachten op de eerste zomerse dagen van 2021. En wat snakten we naar het moment om de wereld weer iets zonniger te zien. Met het aantal dalende coronabesmettingen en afnemende ziekenhuisopnames gloort er voorzichtig licht aan de horizon.

Ondanks dat veel evenementen, bijeenkomsten en afspraken het afgelopen half jaar stil lagen of digitaal moesten plaatsvinden, hebben we als vereniging niet stil gezeten. Er is ontzettend veel gebeurd op het gebied van praktijkgericht onderzoek. In deze nieuwsbrief zetten we de laatste ontwikkelingen voor jullie op een rijtje.

We beginnen met goed nieuws, want na jaren van discussiëren, lobbyen en plannenmaken, is de derde cyclus aan hogescholen een feit. Daan Andriessen, voorzitter van het Programmteam Professional Doctorate, geeft een update over de voortgang van de ontwikkeling van de Professional Doctorates (PD) en de start van de eerste pilotprogramma's. Hij vraagt jullie om suggesties voor een werkwoord dat het doen van PD onderzoek omschrijft.

vervolg voorwoord

Ook hebben we een start gemaakt met de verkenning voor het opzetten van een traject voor de verbetering van de onderzoekskwaliteiten van (docent)onderzoekers aan hogescholen. Al meer dan honderd lectoren hebben hun input inmiddels gegeven. De gemaakte stappen, de eerste uitkomsten en de geplande verdere stappen, bespreken we in deze editie van de nieuwsbrief. Net als de derde cyclus geldt ook voor dit project dat het een "ongoing proces" is, waar geïnteresseerde lectoren - ook diegenen die tot nu toe nog niet hebben meegedaan - nog altijd kunnen aanhaken.

Als lectoren zijn we gewend om bij de bekendmaking van onze onderzoeksresultaten in de spotlights te staan. Vaak zijn we het gezicht van een onderzoek en het eerste aanspreekpunt voor de media. Resultaten die we echter niet konden bereiken zonder de hulp van ontzettend veel ondersteunende collega's achter de schermen. Om deze onmisbare, maar vaak onzichtbare mensen in het zonnetje te zetten, werden dit jaar voor het eerst drie SURF Research Support Champions uitgeroepen. Als voorzitter van de VvL had ik de eer plaats te mogen nemen in de jury. Ondanks mijn eigen onderzoekservaring stond ik versteld van de grote verscheidenheid op het gebied van onderzoeksondersteuning.

Eric van de Luijngaarden ging in gesprek met Anka Mulder, collegevoorzitter bij Saxion en voorzitter van de Bestuurscommissie Onderzoek van de Vereniging Hogescholen, over de toekomst en de vergezichten van praktijkgericht onderzoek. Als bestuur van de VvL nemen we al geruime tijd actief deel aan deze bestuurscommissie. Naast input in de strategiebepaling en de ambities van praktijkgericht onderzoek die op het moment worden geformuleerd door de Vereniging Hogescholen, zitten we ook aan tafel met bestuurders om vooral onze zienswijze en de belangen van lectoren en lectoraten een plek in de strategiebepaling voor de komende jaren te geven.

Met de zomervakantie voor de deur kunnen we ons opmaken voor een periode van ontspanning. Hoognodig, merken we, want steeds meer lectoren geven aan een hoge werkdruk te ervaren. Een actueel onderwerp, dat we als VvL bespreekbaar willen maken. Vandaar dat we dit thema in deze nieuwsbrief hebben opgepakt. Christoph Maria Ravesloot geeft jullie tips over methoden die bij hem werken om met hoge werkdruk om te gaan.

Ik wens jullie allen alvast een heel fijne zomer.

Mariska van der Giessen
Voorzitter Vereniging van Lectoren

PROFESSIONAL DOCTORATE

EEN BELANGRIJKE MIJLPAAL IN DE ONTWIKKELING VAN ONDERZOEK IN HET HBO

Sinds de komst van lectoren in 2001 voeren we in Nederland de discussie over een beroepsgerichte invulling van de derde cyclus in de vorm van een Professional Doctorate (PD). Op dit moment werken zeven clusters aan het uitwerken van PD-pilots, die in september 2022 moeten gaan starten. Een belangrijke mijlpaal in de ontwikkeling van onderzoek binnen het hbo.

Al jaren wordt er in het hoger onderwijs gesproken over het feit dat lectoren het recht zouden moeten krijgen om promovendi te begeleiden. In juli 2019 brachten acht hogescholen een position paper uit, waarin zij zich ten doel stelden een eigen derde cyclus in het hbo te realiseren. Een doorbraak in deze discussie kwam in augustus 2019 toen de Vereniging Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) en de Vereniging Hogescholen (VH) gezamenlijk een position paper uitbrachten over de doorontwikkeling van het binaire stelsel. Hierin werd uitgesproken dat een derde cyclus in het hbo een waardevolle toevoeging aan het huidige stelsel van hoger onderwijs zou zijn.

Op verzoek van de Minister van OCW heeft de hbo-sector begin 2021 een plan van aanpak gepresenteerd voor een beroepsgerichte invulling van de derde cyclus in de vorm van een Professional Doctorate (PD). Inmiddels werken zeven clusters aan de uitwerking van dit plan. Ter voorbereiding zijn gesprekken gevoerd met het werkveld, waarin de behoeften zijn geïnventariseerd. Meer dan zestig bedrijven en instellingen hebben een steunbetuiging voor het plan getekend. Ook als lector en voorzitter van het Programmteam Professional Doctorate kan ik dit plan alleen maar toejuichen.

Voordelen van het PD-programma

De invoer van het PD-programma draagt allereerst bij aan de kwaliteit van het onderwijs en onderzoek in het hbo en kan de aantrekkingskracht van het hbo op vwo'ers en internationale studenten vergroten. Eveneens voorziet het PD-programma in een behoefte van professionalisering van hbo-docenten en helpt het bij het aantrekken van docenten met een doctorsgraad door het stimuleren van de onderzoekscultuur.

University of Applied Sciences
Professional Doctorate

Een beroepsopleiding waarin praktijkgericht
onderzoek centraal staat

Vereniging Hogescholen

vervolg professional doctorate

Daarnaast versterkt het PD-programma het onderzoek binnen het hbo. Het PD-programma betekent niet alleen een uitbreiding van onderzoekscapaciteit maar kan het onderzoek ook een kwaliteitsimpuls geven. Zo zullen de PD-kandidaten gaan werken aan door de clusters te bepalen onderzoeksagenda's. Hierdoor zal de samenwerking tussen lectoraten onderling nog verder worden gestimuleerd. Lectoren kijken bij elkaar over de schutting wat het debat over kwaliteit van onderzoek een impuls geeft.

Aard van de PD

Tijdens de ontwikkeling van het plan van aanpak hebben we zorgvuldig gekeken naar de positie van de PD ten opzichte van de PhD en de PD Engineering (PD ENG), die door de vier Technische Universiteiten wordt aangeboden. De kern van het PD-programma hebben we samengevat in de ondertitel van het plan: "Leren interveniëren in complexe praktijken; een beroepsopleiding waarin praktijkgericht onderzoek centraal staat". We leiden dus professionals op die in staat zijn om een bijdrage te leveren aan complexe maatschappelijke vraagstukken.

Dit doen ze op een onderzoekende manier om tot nieuwe oplossingen te komen, waarbij ze praktijkgericht onderzoek uitvoeren dat voldoet aan de gebruikelijke wetenschappelijke eisen. Die oplossingen dienen gevalideerd te worden en de kennis daarover dient ook transfereerbaar te zijn naar andere contexten. PD-kandidaten leveren dus kennis op met een bredere geldigheid. Dat is een belangrijk verschil met de PD ENG die vooral gericht is op hoe academische onderzoekers kennis in concrete situaties kunnen toepassen.

Op weg naar de pilots

We hebben aan de minister toegezegd dat we pilots gaan starten in volgende vijf clusters:

1. Kunst & Creatief
2. Energie & Duurzaamheid
3. Gezondheid & Welzijn
4. Maritiem & Leisure
5. Tourism & Hospitality

Niet iedere hogeschool doet mee met deze PD-pilots. Wil jij ook aansluiten? Informeer bij het bestuur of jouw hogeschool meedoet, en zo ja binnen welke clusters. Wanneer jouw hogeschool meedoet, kun je via de collega's in de taskforce meer informatie krijgen. De pilots duren vooralsnog vier jaar. Eventuele uitbreiding naar andere clusters is pas aan de orde na evaluatie van deze eerste periode, dus in 2026.

vervolg professional doctorate

De clusters Onderwijs en Techniek & Digitalisering sluiten zo snel mogelijk aan. Op dit moment werkt een taskforce voor iedere cluster aan de ontwikkeling van een eigen PD-programma. Bijzonder hierbij is dat de lectoren in de lead zijn. Het idee is dat iedere cluster maatwerk krijgt qua eindkwalificaties en de opzet van het cursorisch onderwijs, terwijl ze allemaal moeten voldoen aan dezelfde standaard. In het landelijke programmateam stemmen we daarom voortdurend de plannen van de taskforces op elkaar af. Dit programmateam is ingericht als lerend netwerk waarin we met elkaar knelpunten en ideeën bespreken.

Aandachtspunten

Bij de ontwikkeling van de PD-programma's vragen een aantal zaken onze aandacht. Allereerst is het belangrijk om het hbo-onderwijs goed aan te haken, met name de masteropleidingen. Dat is nu nog niet overal het geval. Ervaring, expertise en capaciteit van onze collega's is noodzakelijk om een soepel lopend programma te maken. Dit vereist ook commitment van onderwijsdirecteuren om hierin te investeren. Een punt dat nog niet is opgelost hierbij is de financiering. Hierover is de Vereniging Hogescholen met het ministerie in overleg. Tot slot zitten we nog met een praktisch probleem. We hebben nog geen werkwoord. Bij een PhD heb je een promovendus die aan het promoveren is. Dat bekt lekker. Bij de PD hebben we een PD-kandidaat (al minder mooi) die aan het ..... is. Heb je een goede suggesties voor dit werkwoord? Mail mij, dan krijg je van mij een goede fles wijn.

Daan Andriessen, lector Methodologie van Praktijkgericht Onderzoek en voorzitter van het Programmateam Professional Doctorate (daan.andriessen@hu.nl)

Daan Andriessen

VERHOOGING ONDERZOEKSCAPACITEITEN IN LECTORATEN

Wat is het vereiste niveau van onderzoeksvaardigheden van (docent)onderzoekers? Het is een vraag waar de Vereniging van Lectors zich al een tijd over buigt. Aan de hand van een Basis Kwalificatie Onderzoek (BKZ) en een Senior Kwalificatie Onderzoek (SKZ) ontwikkelen we een houvast, waarmee we de onderzoeksvaardigheden van (docent)onderzoekers kunnen verbeteren en de verkregen vaardigheden ook kunnen aantonen.

Onderzoek aan hogescholen is de afgelopen jaren in toenemende mate belangrijker en zichtbaarder geworden. De verwachtingen van praktijkgericht onderzoek zijn flink gestegen, zowel intern als ook regionaal, nationaal en internationaal. De groeiende verwachtingen en de toenemend veelzijdige inzetbaarheid van praktijkgericht onderzoek heeft tot gevolg dat er meer en meer capaciteit en kwaliteit van de onderzoekers zelf wordt gevraagd. Daarnaast creëren deze steeds hoger wordende verwachtingen ook meer en meer onduidelijkheid over wat het vereiste niveau van onderzoeksvaardigheden van (docent)onderzoekers zou moeten zijn.

BKZ en SKZ

Vanuit dit perspectief is de VvL gestart met het ontwikkelen van een systeem om deze onderzoekscapaciteiten meetbaar te maken. We zijn gestart met de ontwikkeling van een Basis Kwalificatie Onderzoek (BKZ) en een Senior Kwalificatie Onderzoek (SKZ), waaraan alle docentonderzoekers die aan lectoraten, kenniscentra of CoE's zijn verbonden, deel kunnen nemen.

De Basis Kwalificatie Onderzoek (BKZ) is bedoeld voor docentonderzoekers die hun basiskennis op het gebied van praktijkgericht onderzoek - met name op het gebied van de methodologie en de verschillende mogelijkheden van empirisch onderzoek - willen versterken. De Senior Kwalificatie Onderzoek (SKZ) is bedoeld voor docentonderzoekers met meer onderzoekservaring, die ernaar streven om zelfstandig praktijkgerichte onderzoeksprojecten op te zetten.

Brainstormsessies

Als VvL-bestuur hebben we een eerste opzet gemaakt hoe een BKZ en een SKZ er inhoudelijk uit kunnen zien, zonder te bepalen welke vorm, welke omvang of welke status deze onderzoekskwaliteit-verbetertrajecten zouden moeten hebben. In maart legden we ons ontwerp voor aan geïnteresseerde VvL-leden, die hierover met elkaar in gesprek gingen tijdens een eerste online brainstormsessie. Kenmerkend voor deze brainstormsessie was dat er daarnaast ook over overkoepelende thema's werd gesproken, zoals de noodzaak voor een sterke definitie van praktijkgericht onderzoek en de vraag wat het betekent om onderzoeksbekwaam te zijn op het gebied van praktijkgericht onderzoek.

Na de eerste brainstormsessie hebben we, op basis van de gevoerde discussie en met oog op de onderbouwing en de noodzaak van een dergelijke kwaliteitsslag, een survey onder lectors uitgezet. In de onderstaande infografic vatten we de belangrijkste resultaten van deze survey samen:

Welke lectoren werken er tot nu toe mee?

Kelly Beekman (Fontys)
Martine van den Boomen (HR)
Jack Doomernik (Avans)
Michael Echteld (Avans)
Dinand Ekkel (Aeres)
Sui Lin Goei (Windesheim)
Jan Jurriëns (het Groene Brein)
Leo Klienbannink (HR)
Erwin Losekoot (NHL Stenden)
Eric van de Luijngaarden (Zuyd)
Frans Tillema (HAN)
Bart Visser (HvA)
Siebrich de Vries (NHL Stenden)

Oproep

Wij zoeken lectoraatsteams uit verschillende domeinen waar wij focusgroep-gesprekken mee willen voeren. Dit kan online, kost ongeveer 60 minuten en zou na de zomervakantie kunnen plaatsvinden. Heb je een team van onderzoekers waar zowel gepromoveerden als ook niet gepromoveerde onderzoekers in werken en ben je bereid om de denkkraft van jouw team aan dit ontwikkeltraject te geven? Neem dan graag contact op met Christoph Maria Ravesloot en Mariska van der Giessen.

vervolg

verhoging onderzoekscapaciteiten in lectoraten

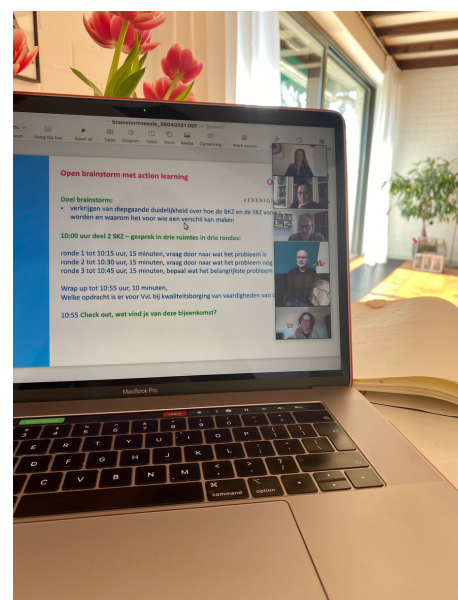
Een tweede brainstormsessie met lectoren vond plaats op 10 juni. Hierin bouwden we voort op de uitkomsten van de eerste brainstormsessie, de resultaten van de survey en de in de tussentijd gevoerde gesprekken met bestuurders. Deze tweede brainstormsessie concentreerde zich op de definitie en het karakter van praktijkgericht onderzoek. De eigenschappen, doelstellingen en bijzonderheden van praktijkgericht onderzoek kwamen aan bod. Ook hebben we met elkaar besproken wat we onder de term 'onderzoeksbewaamheid' van (docent)onderzoekers binnen het praktijkgericht onderzoek aan hogescholen verstaan en welke verwachtingen er met dit begrip gepaard gaan. Tot slot bespraken we de meerwaarde van een BKZ/SKZ-opzet en de specifieke inhoudelijk aspecten waarop de kwalificering moet inspelen.

Hoe gaat het verder?

De resultaten uit de brainstormsessies, de survey en de gesprekken met de bestuurders, zullen de komende tijd verder worden uitgewerkt. Na de zomervakantie willen we ook beginnen met focusgroepgesprekken in verschillende lectoraten om de behoeften en bevindingen van lectoraatsonderzoekers en docentonderzoekers met verschillende opleidingskwalificaties in kaart te brengen. Deze activiteiten zullen resulteren in een tweede concept, dat wij opnieuw aan onze leden zullen voorleggen. Doel is dat er een stevig plan op basis van consensus ontstaat, waarmee op korte termijn een eerste pilot op kan worden gezet.

Heeft dit initiatief je interesse gewekt?

Heb jij ideeën over dit thema die je met ons wilt delen? Dat kan! Wil je de verslagen van de twee brainstormsessies ontvangen? Ook dat kan! Neem hiervoor contact op met Annemiek Stoot (secretaris@lectoren.nl).

IN DE SPOTLIGHTS

ONZE ONMISBARE ONDERZOEKSONDERSTEUNERS

Begin dit jaar mocht lector Mariska van der Giessen plaatsnemen in de jury van de SURF Research Support Champions 2021. Voor het eerst werden onderzoeksondersteuners in het zonnetje gezet. Volledig terecht, vindt Mariska. "Zonder deze mensen is goed onderzoek ondenkbaar."

Traditiegetrouw staan onderzoekers in de schijnwerpers om vol trots hun resultaten te presenteren aan het grote publiek. Veelal komen de onmisbare onderzoeksondersteuners niet in beeld. Om ook hen in de spotlights te zetten, werden dit jaar tijdens de online conferentie SURF Research Week drie Support Champions uitgeroepen.

"Als onderzoekers kunnen we niet zonder deze ondersteuning", weet Mariska als geen ander. "Denk aan datastewards, ICT'ers, bibliotheekmedewerkers of onderzoeksassistenten. Zij zijn onmisbaar bij het opslaan, beheren, archiveren en delen van onze onderzoeksdata, maar ook bij de ontwikkeling van de benodigde software en het geven advies over onderzoekstoepassingen."

Ondanks haar eigen onderzoekservaring ging er voor Mariska een wereld open aan nieuwe kennis op het gebied van onderzoeksondersteuning. "Als ervaren onderzoeker was ik verbaasd en vooral verrast over de veelzijdigheid en de vele mogelijkheden op het gebied van ondersteuning. Het was een hele eer om deze onmisbare, maar vaak onzichtbare mensen achter een onderzoek in het zonnetje te zetten. Een initiatief dat volgend jaar zeker voor herhaling vatbaar is."

De Support Champions van 2021

In de categorie Universiteiten
Maria Kamp, Coördinator
Research Support bij
Universiteit Twente.

In de categorie HBO
Mariëtte van Selm, Coördinator
Research Data Management
(RDM) ondersteuning bij de
Bibliotheek UvA-HvA.

In de categorie UMC &
Research
Bob van Dijk, adviseur High
Performance Computing bij
Amsterdam UMC.

EMANCIPATIE VAN ONDERZOEK AAN HOGESCHOLEN IN GESPREK MET ANKA MULDER

Op een warme, zomerse dag heb ik een zeer geanimeerd gesprek met drs. Anka Mulder, voorzitter van het College van Bestuur van Saxion Hogeschool en portefeuillehouder onderzoek in het bestuur van de Vereniging Hogescholen. Anka spreekt met zeer veel enthousiasme over de toekomst van onderzoek aan hogescholen. Ze is vol overtuigd van drie elementen, waarop we moeten sturen als het gaat om de emancipatie van onderzoek aan hogescholen. Drie elementen die ik graag met jullie deel.

Robuuster onderzoek

Om onderzoek aan hogescholen een stevigere plaats in te laten nemen, moet ons onderzoek robuuster worden, vindt Anka. "Dat betekent langjarige onderzoeksprogramma's en grotere onderzoeksgroepen in plaats van eenlingen, het spreekwoordelijke schaap met veel poten dat alles moet kunnen. Ook dat onze kwaliteitszorg helemaal op orde moet zijn", benadrukt ze. "Dat betekent eveneens dat we keuzes moeten maken, want je kunt niet alles even goed doen, dat leidt alleen maar tot versnippering", vervolgt ze haar pleidooi. Concreet spreekt ze uit dat er zorg gedragen moet worden dat het hbo-onderzoek aan de maat is, dat het antwoorden biedt op grote maatschappelijke vragen en dat er een infrastructuur is, die het doen van onderzoek faciliteert. "Ook betekent het een derde cyclus", licht ze al een tipje van de sluier op. Daarover later meer.

Betere profilering

Als tweede element moeten hogescholen zich volgens Anka nog beter profileren op onderzoeksgebied. "Het praktijkgerichte onderzoek vormt een essentiële link in het kennisspectrum ten aanzien van het oplossen van prangende maatschappelijke problemen", concludeert ze. Anka ziet daarvoor aanknopingspunten, zoals de thematafels, het kabinetsbeleid, maar ook en vooral de agenda van Brussel, die naadloos aansluit op de ambities van hogescholen. "Duurzaamheid, de Green Deal, digitalisering, de rol van het MKB en de regio zijn allemaal begrippen die centraal staan in het Brusselse beleid. Dat past ons als een handschoen."

Stevigere financiering

De financiering van onderzoek moet tenslotte steviger, vindt Anka. "Onderzoek is een primair proces en staat ten dienste van het werkveld en het onderwijs. We doen onderzoek deels door nieuwsgierigheid gedreven en deels vanwege de vragen die op hogescholen afkomen, maar altijd ten dienste van het toekomstig werkveld, innovatie van het MKB en van de professionals die we op onze hogescholen opleiden." En ja, de financiering voor onderzoek mag wel wat gemakkelijker, vindt ze.

Vandaar dat de Vereniging Hogescholen in Den Haag aan de bel heeft getrokken en het nieuwe kabinet vraagt om een jaarlijks bedrag van 100 miljoen Euro in de eerste geldstroom en het verhogen van de tweede geldstroom.

vervolg emancipatie van onderzoek aan hogescholen

De praktijkgerichte derde cyclus

We praten geanimeerd verder over de derde cyclus. Anka geeft duidelijk aan dat deze stap hoort bij de volwassenwording van onze hogescholen als universities of applied sciences. "We worden geconfronteerd met complexe maatschappelijke problemen. Ik denk dat daarin onderzoekstrajecten passen van zowel het WO als het HBO. Een derde cyclus in het hbo zal meer gericht zijn op vragen vanuit de praktijk en zal niet pas aan het einde van een promotiecyclus van vier jaar een proefschrift opleveren, maar tussenproducten, toepassingen of prototypes, waar bedrijven en instellingen veel aan hebben," verwacht Anka. "Als dit traject wordt afgesloten met een portfolio ligt er een prachtig design voor de praktijkgerichte derde cyclus."

Emancipatie van onderzoek

Daarmee heeft het pd-traject eveneens een rol als emancipatie-instrument voor het hbo-onderzoek en past het als middel in de strijd om maatschappelijke vragen te lijf te gaan, vindt Anka. Ze hoopt dat de plek van professional doctorates daadwerkelijk gaat bijdragen aan de onderzoekemancipatie van hogescholen, maar vooral dat het bijdraagt aan innovaties waar we zoveel behoefte aan hebben. "Kijk om je heen: gezondheid, de energietransitie, maar ook de groter wordende maatschappelijke tegenstellingen als het gaat om digitale geletterdheid. Het zijn allemaal thema's die op ons afkomen en die vragen om fundamenteel wetenschappelijke, maar vooral ook praktijkgerichte oplossingen."

Het moment pakken

Vooruitblikkend op de toekomst over tien jaar, geeft Anka toe dat ze vindt dat we in spannende tijden leven. "De Brusselse agenda en de agenda van ons eigen kabinet passen goed bij de hogescholen, we moeten het momentum nu pakken. Missiegedreven onderzoek, topsectoren en de vragen uit de samenleving geven ons als hogescholen de kans ons onderzoek nog verder te ontwikkelen. De impact van onderzoek bij hogescholen zal maatschappijbreed toenemen.

Aan ons de taak dat in goede banen te leiden en dit op kwalitatief hoog niveau te doen."

Eric van de Luijngaarden

WERKDRUK ONDER LECTOREN

MAAK STRESS BESPREEKBAAR

Als lector heb ik best wel een hoge werkdruk. Inhoudelijk heb ik enige druk van moeten publiceren, moeten financieren, moeten interacteren met onderwijs, moeten netwerken met bedrijfsleven en ngo's, moeten voldoen aan hoge standaarden voor onderzoek, moeten werken met minder gekwalificeerde onderzoeksmedewerk(st)ers, moeten werken met mindere onderzoeksfaciliteiten in een werkomgeving waar geen onderzoekscultuur ingebed is.

Daarnaast ervaar ik werkdruk vanuit mijn perfectionisme, mijn inhoudelijke drive om het nieuwste en meest baanbrekende praktijkgerichte onderzoek te doen met hoge doorwerking. Tot slot ben ik parttime lector en heb ik nog een andere baan, een eigen bedrijf en een sociaal intensief privéleven met opgroeiende kinderen en een fijne vriendenkring. En als ik maar even niet aan werk hoeft te denken, dan heb ik leuke hobby's, waar ik mijn ziel en zaligheid helemaal in kwijt kan.

Waarom doe ik dat eigenlijk?

En als ik dat allemaal dan zo goed voor elkaar heb, waarom werk ik dan zo hard en waarom voel ik dan de druk om te presenteren en om altijd meer te leveren? Dat is omdat ik het niet bespreekbaar maak in mijn kring van collega's en in mijn teams. Zou ik dat wel doen, dan blijf ik niet de enige te zijn en blijf ik vooral zelf de druk te veroorzaken en mijn verantwoordelijk te voelen voor werkprocessen, waar ik ook anderen verantwoording kan toedelen of samen verantwoordelijkheid kan delen.

De Vereniging voor Lectoren spreekt bij ieder overleg met de Vereniging Hogescholen, met SIA en met andere instanties en gremia over de toenemende werkdruk binnen praktijkgericht onderzoek. Graag attendeer ik je erop dat op de hogescholen ieder jaar een werkbelevingsonderzoek wordt uitgevoerd, waar ook indicatoren worden ingezet die de werkdruk meten.

Uit onderzoek van Zestor in 2020 blijkt dat vijftig procent van de hbo-docenten de werkdruk te hoog vindt. Dat zal voor praktijkgerichte onderzoekers anders zijn, maar ook zij ervaren ongetwijfeld een hoge werkdruk. Kijk dus in de uitkomsten van het werkbelevingsonderzoek, waarin je de gegevens over jouw werkomgeving kunt vinden. Maak werkdruk in jouw team en bij jouw leidinggevende bespreekbaar. En maak tot slot keuzes in de uren die je voor jouw lectoraat werkt.

Werkdruk

Een minder bekende eigenschap behorende bij het ervaren van werkdruk is dat de persoon die werkdruk ervaart, daar vaak door iemand anders op gewezen wordt of moet worden. Werkdruk is eigenlijk normaal en in bepaalde perioden in het jaar is werkdruk sociaal geaccepteerd. Werkdruk in teamverband bespreekbaar maken, is de eerste stap naar het beheersbaar houden. Zet werkdruk daarom iedere maand op de agenda, met de vraag: wat doet werkdruk met jou en hoe zie jij werkdruk in het team?

vervolg werkdruk onder lectoren

Hoe zijn de ontwikkelingen?

De komende jaren zal het bedrag dat in eerste geldstroom aan praktijkgericht onderzoek zal worden besteed per hogeschool hoger worden. Daarnaast zal er via NWO en SIA een tweede geldstroom op gang komen voor lectoren en lectoraten om praktijkgericht onderzoek te doen. Als het niet lukt om de werkdruk de komende jaren te verminderen, dan zullen er onvoldoende lectoren bijkomen om de verwachte werkzaamheden op het juiste niveau te plannen, uit te voeren en te begeleiden. Let dus goed op jezelf en meld het eventueel bij de Vereniging van Lectoren als je te weinig voortgang boekt in het reduceren van de werkdruk voor jezelf of jouw collega's.

Christoph Maria Ravesloot

Lector Duurzaam Bouwproces met BIM, Hogeschool Rotterdam/
Trauma, burnout en stress preventie coach bij Effortless
Coaching, WIALNL en bij de Vitaliteitsgroep

Stresshormoon

Al ver voordat werkdruk in je bewustzijn komt, is je lichaam volop belast door permanent hoge niveaus van het stresshormoon Cortisol. Helaas went je lichaam hieraan en dus is je lichaam permanent in ongezonde onbalans.

Anti-stress remedie

Er zijn verschillende manieren om dat op te lossen. Stress-eten, stress-drinken, duursporten en ademhalingsregulering bijvoorbeeld. Kijk bijvoorbeeld bij <https://www.heartmath.org> en op youtube onder Respiroguide, dan krijg jij hulpmiddelen in handen om jouw ademhaling dusdanig te vertragen, dat het stresshormoon afgebouwd wordt. Doe jij de oefening twee keer per dag of meer, dan gaat jouw stressniveau steeds meer en makkelijker omlaag. Bij mij werkt het uitstekend. Wat overigens vooral betekent dat ik werkdruk nog meer op de agenda zet, omdat ik vind, dat ik ook zonder zo'n ademhalingsoefening, normaal stressvrij zou moeten kunnen werken.

LID WORDEN VAN DE VERENIGING VAN LECTOREN?

Vul het formulier om je aan te melden [hier](#) in.

Heb je vragen over een lidmaatschap?

Neem dan contact op met een van de onderstaande bestuursleden.

BESTUURSLEDEN VVL

Dr. Mariska van der Giessen (voorzitter),
Lector International Entrepreneurship,
NHL Stenden Hogeschool
mariska.van.der.giessen@nhlstenden.com

Dr. drs. ir. Christoph Maria Ravesloot (secretaris),
Lector Duurzaam Bouwproces met BIM, Hogeschool
Rotterdam
c.m.ravesloot@hr.nl

Dr. Jan Jurriëns (penningmeester),
Lector Sustainable Strategy and Innovation,
Het Groene Brein
jan.jurriens@hetgroenebrein.nl

Prof.dr.mr. Eric van de Luijtgaarden,
Lector Preventive Law,
Zuyd hogeschool
eric.vandeluytgaarden@zuyd.nl

Dr. Jack Doomernik,
Lector Smart Energy,
Avans Hogeschool
jemj.doomernik@avans.nl